מו:

א) פסחים פ:, ב) [לעיל ה: ושם נסמן], ג) פסחים פא.,

ד) פסחים פא.. כ) נ״א דאמר

י) פטנים פנו., ט) יל מי דמנונ ר״א אבל, ו) [מו״ק יט:], ז) [לעיל ה.], **ה**) [ויקרא טו],

ט) ושסו. י) ומצורע מכילמא

ש) [שט], יי) [מהוע מכימות דובים פרשה ב], ל) [שייך לדף טו.], () (עמוס ח), מ) נ"א לא

מאתמול, כ) שייד לדף טו.,

נוסחת הריב"ו

א] (דיום) ליתא בכ"י: ב] בכ"י

כתוב כאן גליון: ג] דכתיב: ד] תליא מלתא דל': ה] ועד:

נר מצוה

לח א ב מיי׳ פ״י מהלכות אבל הלכה ה סמג עשין . דרבנו ב טוש"ע י"ד סי' שנט סעיף ג וטוש"ע א"ח סיי

מקמח סעיף ח: למ ג מיי׳ פ״ה מהל׳ משכב ומושב הל"ט:

ב ד מיי' פ"ו מהל' קרבן פסח הלכה ג: מא ה מיי׳ פ״ג מהל׳ מחוסרי כפר׳ הל״ח:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תום' ד"ה אבא שאול אומר וכו' דמנריך ח' כאן הס"ד ואח"כ מה"ד לאו משום וכו' אע"פ שעומד באמצע אבילות מבטלות כנ"ל: באונגע מפיסות הנפסחת כני ל. ב] ד"ה ששחטו וזרקו עליה נשני וכו' שהיא נטמאה. כאן הס"ד ואח"כ מה"ד ופטורה טם די זמח כ מנה די זפטורה וכו' טהורה היתה כאן הס"ד ואח"כ מה"ד מ"ט דר"י וכו' ומכאו ולהבא היא מטמאה והוי מקלת יום שימור דאתמול כצ"ל א"מ: ג] ר"ה זב בעל שתי ראיות. דאילו בעל שלשה שתי ראיות. דאילו בעל שלשה שתי ראיתו . דאינו פעל פנשה לא חזי למיכל לאחר דראה שלישית. מלוח לאחר דראה שלישית נמחקו וו"ב לאורתא בקדשים כל"ל א"מ: ד] ד"ה אע"פ וכו' דלאחר טבילה טמאין וססר כל"ל: ה] ד"ה טמאין וססר כל"ל: ה] ד"ה סממר המל בני ליון דה המיני מסתברא וכו' דהלכה למשה מסיני דטומאת התהום כל"ל: ו] ד"ה אבל הכואה זוב וכו׳ לא ידענא. נ״ב עיין א״מ: ז] ד״ה א״ל ר״י וכו׳ טומאה מפסחת בינתיים כאו הס"ד

הגהות התוספות

1. ל"ל משום דקסבר. 2. תיבת דאתמול נמחק. 3. ל"ל דסתר. 4. ל"ל בשומרת. 5. ל"ל לעולם 1. ל ל בטונות הו 2. ל ל לעונט אימא. 6. ל"ל הותרה. 7. ל"ל אהיכא קאי אבל. 8. ל"ל כל ספורים. 9. ל"ל לו. 10. ל"ל

פי' הרא"ש

מ"ט דאבא שאול. דבשלמא מצות ג' מבטלת גזרת ז' משום דנהג מצות ג'. אלא מצות ז' אמאי מבטלת גזירת ל׳ הא אכתי לא נהג דין ל׳: משום דקסבר ז׳ עולה לכאן . ולכאז תחלתו עולה למניז ז׳ יסופו עולה למנין ל׳. הרי נהג רין ל' (ובכו"ש) דייקינן כיון דו׳ עולה לכאן ולכאן לא ימנה אלא כ״ט כדאמר הכא בנולד לו בן ביום ע׳ דמגלח ביום ק׳ ל) ולא משא מידי. לגיהוץ ולתספורת אסמכוה אקרא במ״ק דיליף פרע פרע מנזיר. ואי אמרת דיום ז' עולה לב' ימים לא משכחת לה ל' לעולם: אבל בנזיר דאורייתא לא. ואע״ג דפרישית לעיל דרב לא בא לעקור נזיר׳ . דאורייתא אלא לאוקומי אדאורייתא מ"מ נזי' יש לו אדאורייתא מ״מ נזי׳ יש דו עיקר מן התורה וראוי להחמיר בו יותר מבאבלות זו אינה אוכלת דטמאה היא. מ"ט דר' יוסי דכיון דראתה ואיגלאי דטמאה היתה בשעת שחיטת הפסח ואמאי פטורה הפסח האמא פסחה מלעשות פסח שני: לאו משום דקסבר מקצת היום ככולו. ומכאז ולהבא מטמא כפריו: יומכאן יייידא מסמא משעת ראיה ואילך ולא סתרה למפרע וחשוב יום ב' כב' ימים ותחלת היום עולה לה לשיעור וכשראתה אח״כ הו ביום א': ומי סבר ר' יוסי. דמכאן ולהבא מטמא: אע"פ שמטמאין משכב ומושב למפרע וכו' אלמא קסבר למפרע הוא מטמא: מדרבנן.

אבא שאול אומר אפילו לא סיפר ערב הרגל מותר לספר אחר הרגל. פליג את"ק דסבר דרגל מבטל בכל [ענין] ופליג באחריתי שכשם שמצות [ג'] מבטלת גזירת ז' כך מצות ז' מבטלת גזירת ל' ופליג את"ק דמלריך ח' אן לאו משום דקסבר יום ז' עולה לו

למנין שבעה ומקצתו עולה למנין לי אט"פ שעומד באמנע אבילות: אלא באבילות דרבנן. דמן התורה אינו אבל אלא יום ראשון כדכתיבט ואחריתה כיום מר אבל במירות דאורייתא דדרשינן מקרא דבעינן ל' יום לא אמרי׳ דמקלת יום עולה לו לכאן ולכאן: ששחשו וורקו עליה בשני. שחל בערב פסח ושחטו עליה הפסח ואח"כ ראתה הרי זו אינה אוכלת בלילה בפסח לפי [שהיא] נטמאה בן ופטורה מלעשות פסח שני דבשעת שחיטה טהורה היתה: מאי מעמא דר' יוםי (הגלילי) לאו משוםי מקצת היום ככולו.

ומכאן ולהבא היא מטמאה ⁽¹(דאתמול) נמלא כי בשעת שחיטה וזריקה היתה טהורה גמורה דמכאן ולהבא היא מטמאה ולא למפרע וכי הדרא חזיא מטמאינן לה מכאן ולהבא ולמחר תעשה שימור גמור למקלת יום זה שנטמאת אלמא דיום שני זה מקלת יום חשבינן ליה יום טהור דליהוי שימור ליום שאתמול הילכך שחיטה וזריקה בטהרה היה ומקלתו חשבינן ליה יום טומאה דליהוי יום של מחר שימור להאי מקלת יום אבל רבנן פליגי ומטמאי למפרע וחשבינן זה היום ככולו טמא [כיום] של אתמול ורב דאמר כר' יוסי ואע"ג דהכא נמי היה סברא לחשיבת יום ככולו טמא כיום שלפניו כסברא דרבנן אפ״ה ר' יוסי מחשיבו לכאן ולכאן והיינו כסברת רב וזו שכתוב בספרים

ודילמא משום דקסבר לא גרסינן ליה דאי לאו הכי מה מהני שאינו מטמא למפרע: דב בעד שתי ראיות. דאילו בעל שלשה לא חזי למיכל גן ולאחר דראה שלישיתן עד יום ח' שיביא קרבנותיו וביום ח׳ לא מלי למינקט ואח״כ ראה מטמא משכב ומושב למפרע דמיום ז' ואילך פסק מסתירה ומשכב ומושב דמאחמול שאחר הטבילה עד הנה טהורין ואפי׳ ראה היום ביום ח׳ לא מטמא למפרע: אנ"ם שמשמאין משכב ומושב למפרע. ואפילו טבל בשביעי משכבות דלאחר טבילה טמאין ד] סתרג מניינו והרי הוא כתחילתו

דכתיב וספרה לה שבעת ימים והרי אין כאן ז' ימים ומדקתני בשמירת יום למפרע טומאה אלמא לא אמר מקצת יום ככולו וקשיא דר׳ יוסי אדר׳ יוסי ומשני למפרע מדרבנן אבל מן התורה טהורה: הבי נמי מסתברא וכו'. ודחי אימא לך טומאת התהום דויבה החירו כלומר אימא לך שמטמאין למפרע מדאורייתא ופטורין

לעשות פסח שני דהלכה למשה מסיני ה! דטומאה דמת הותרה לעושי פסח והאי תנא ס"ל דאפי׳ טומאת התהום דזיבה הותרה לעושי הפסח: התהום. פי׳ דנשעת שחיטה ישב על אבן אחת ולא נודע כלל שקבר תחתיו עד אחר שחיטה נודע לו שניטמא

בקבר התהום וכן הכא לא ידע אדם בשעת שחיטה אם אחרי כן מראה ותסתור להיות טמאה וטומאת התהום [התירו]: לעושי הפסח ומיר: ואת רבי אושעיא. קאי אשינויא דלמפרע דרבנן: אבל הרואה זוב. פי׳ [רש״י] בכילד לולין (פסחים ד׳ פה.) י] לא ידעינן אהיכא קאיז: בותר את שלפניו בו'. ספורים שספר ולריך למנות ז' ימים אחרים: [א"ל ר"י לא נסתור אלא יומו] יחזור ויספור יום אחד: והוינן בה. במילתא דר' יוחנן אי סתר כולהו בעי למיסתר דכתיב וספר לה" ז' ימים לטהרתו שלא תהא טומאה מפסקת בינתים וֹבפרק כילד לולין גרס [אי קסבר למפרע הוא מטמא אפילו כולהו נסתור] ואי מכאן ולהבא הוא מטמא יומו נמי לא נסתור דהרי היא כראיה ראשונה של זיבה אחרת ואין בה אלא טומאת ערב ויטבול לערב ויטהר דקי"ל ראיה ראשונה של זב קרי בעלמא הוא: ה"ק דא יםתור ודא יומו. כלומר אפי' יומו לפי שכבר עלה לו מקצמ היום ושלמו לו ספורים שלו ויצא מכלל הזיבה: מא"ל. יי פי׳ ר׳ אושעיא לר' יוחנן רבי יוסי סבר כוותך השתא מסיק דרבי אושעיא ס"ל אליבא דר' יוסי דמטמא למפרע היינו מדרבנן:

זבה

אהא דאמר לעיל מאי למפרע מדרבון: אי ספר. דלמפרע טמאה כולהו לסתור דהא לא הוו להו שבעה נקיים כלל: אלא אימה ולה לססור הפילו יומו. משום דמכהן ולהבה מטמחה ולמפרע הויה טהורה ממש: יי וחמר ליה. (ו) רבי יוחנן

אבא שאול אומר כו'. מצות אבילות הנוהגת שלשה ימים הראשונים כיון שעשאם קודם הרגל בטל הימנו גזירת ז' לגמרי כך מצות ז' כיון שנעשו קודם הרגל שוב הרגל מבטל גזירת ל' לגמרי. גזירת ל' גלוח וכיבוסי: מ"ע דחבה שחול. דחמר דיום ז' מבטלת גזירת ז' ול' והח

> אבא שאול אומר "אפי' לא סיפר קודם הרגל מותר לספר אחר הרגל שכשם שמצות שלשה מבמלת גזירת שבעה כך ימצות שבעה מבמלת גזירת ל' מ"מ דאבא שאול לאו משום דקסבר שביעי עולה לכאן ולכאן דלמא עד כאן לא קאמר אבא שאול אלא באָבילות ז' דרבנן אבל בנזיר דאורייתא לא אלא רב דאמר כר' יוםי ¢דתניא ר' יוםי אומר שומרת יום כנגד יום ששחמו וזרקו עליה בשני שלה ואח"כ ראתה הרי זו אינה אוכלת ופמורה מלעשות פסח שני מ"מ דר' יוסי לאו משום דקסבר ימקצת היום ככולו [א] ממאי ודלמא משום דקסבר מכאן ולהבא הוא מטמא ומי סבר ר' יוםי הכי מוהתניא ר' יוםי אומר זב בעל שתי ראיות ששחמו וזרקו עליו בשביעי וכן שומרת יום כנגד יום ששחמו וזרקו עליה ואח"כ ראו אע"פ ישמטמאין משכב ומושב למפרע יפטורין מלעשות פסח שני מאי למפרע מדרבגן הכי נמי מיסתברא דאי ס"ד מדאורייתא אמאי פטורין מלעשות פסח שני לעולם אימא לך מומאה דאורייתא תהום דזיבה התירו יואף רבי אושעיא סבר למפרע מדרבנן ∘דתניא רבי אושעיא (אמר ה(אבל) הרואה זב (אבל בשביעי שלו סותר את שלפניו ואמר ליה ר' יוחנן לא נסתור אלא יומו מה נפשך אי סתר כולהו סתר אי לא סתר לא נסתור

> ולא יומו אלא אימא לא נסתור ולא יומו וא"ל

הרגל אפי׳ יום אחד דבשלמא לת״ק דאמר שמנה היינו משום דיום שמיני עולה למנין לי אלא לאבא שאול מ"ט לאו משום דקסבר אז דיום שביעי עולה לכאן ולכאן למנין ז׳ ולמנין ל' וכמאן דעבר עליו יום אחד מגזירת ל' דמי ומש"ה מתבטלת: בו אלא באבילות (כ) דרבון. דעיקר

פטורה דבההיא שעתא דשחטו וזרקו עליה טהורה הואי ולהך דבתר

חנטמחת לא חיישינן: ומי סבר ר' יוסי. דמכאן ולהבא היא

מטמאה אבל למפרע לא זו: זב בעל שתי ראיות. בין ביום אחד בין

בשני ימים כדאמרי׳ התם (ב"ק דף כד.) תלה הכתוב את הזב בראיות

דכתיבים וזאת תהיה טומאתו בזובו ואת הזבה בימים דכתיב ואשה כי

יזוב זוב דמה ימים רבים^{ש)} מיעוט ימים שנים רבים ג'': בשביעי שלו.

שאין בין זב רואה שתים לרואה ג' אלא קרבן שבעל ג' מונה ז' ומביא

קרבן ובעל ב' מונה ז' ואין מביא קרבן. שלהכי נקט בעל שחי

ראיות ושומרת יום משום דלאו בני קרבן נינהו דעל הנך דבני קרבן

לא מצי למשחט עלייהו בשביעי משום דלא מצו אכלי פסח בערב

דכפרת קרבן דבעו לאיתויי בשמיני מעכבת להו כדקי"ל (יבמות דף

עד:) הביא כפרתו אוכל בקדשים. (ד) שאלמא מיהא מדקתני מטמא

משכב ומושב למפרע דלא הוי טעמא דר' יוסי משום דמכאן ולהבא

הוא מטמא וטעמא משום דמקנת היום ככולו קא פטר מלעשות פסח

שני דה"ל ככל מידי דתלי במניינא דאמרי׳ ביה מקצת היום ככולו

ומש״ה פטורין: לעולם אימא לך דמכאן ולהבא הוא מטמא ולאו

טעמא דר' יוסי משום דמקלת היום ככולו (כי) יודקאמר למפרע

מטמא מדרבנן הוא דקאמר ומשום דלית בהו טומאה אלא מדרבנן

פטורין מלעשות פסח שני: דחי ס"ד מדחורייתה. מטמחין למפרע

אפי׳ אמרת מקצת היום ככולו אכתי אמאי פטורין והא איגלאי מילתא

למפרע דבההיא שעתא דשחט ונזרק הדם טמאה מדאורייתא הואי:

לעולם אימא לך. דטמאין למפרע מדאורייתא וכל היכא דתלי מילתא

במניינא כגון בשתי נזירות שלריך למנוח לזו ל' ולזו ל' הוי מקלת

היום ככולו והכא אע"ג דמדאורייתא מטמא למפרע (1) אמאי

הקילו בה היינו טעמא דטומאה דתהום דזיבה התירו דכיון

דבההיא שעתא דנשחט אכתי הוה קיימא טיפת דם במקור של אשה

ולא סינא לחוך אהני בה מקלת היום ככולו דכמאן דנשחט עליה

בשעת טהרה דמי. ואית דמפרשי טומאת התהום בזיבה היינו דבשעת

שחיטה וזריקה עדיין לא היתה יודעת אם תהא רואה בו ביום

ואם לאו משום הכי קרי לה טומאת תהום דהויא טמאה למפרע

בשעת שחיטה וזריקה ואיהי לא הות ידעה בההיא שעתא ודמי לעובר ברשות הרבים וטומחת התהום תחתיו: וחף רבי חושעיה

סבר. דרבי יוסי לא אמר דמטמא למפרע אלא מדרבנן. ומהדר

ו] דבתר הכי: ז] ומשום הכי פטורה הס"ד: חז בכ"י כתוב אבילות אינו אלא יום אחד דכתיב כאן גליון: ט] (אלמא) ליתא ן. ען (מנמח) ניתל ין והאי דקאמר: כן יצאת: (עמוס ח) ואחריתה כיום מר אלא רבנן תקנו ז' דסמכו אקרא בוכדכתיב (ברחשית נ) ויעש לחביו חבל שבעת ימים אבל נזירות דאורייתא בחושבנא הגהות הב"ח דיומי דו דל' יום בעיגן כדכתיב (א) גם' דתניא ר' אושעיא (במדבר ו) יהיהי לא אמר דיום אחד אומר זב הרואה נשניעי עולה לכאן ולכאן: ששחטו וורקו עליה בשני שלה. שכבר רחתה ביום דרבנן תקנו וכו' דחושבנא דיומי ל' יום וכו' לא דיומי ל' יום וכו' לא אמרינן דיום: (ג) ד"ה ששחטו וכו' ועד שלא וכו' שמיני (ג) פועד שלח רחתה ביום תשיעי שהיא שומרת כנגדו לידע אם תראה בג' ימים ג' ראיות ותהא זבה: ותהא זבה שחטו הפסח וזרקו עליה ואח"כ ראתה ואח"כ ראתה הרי זו אינה אוכלת. הכי זו כל"ל והד"ח: (ד) ד"ה בפסח דטמאה היא ואע"ג דאינה בשביעי שלו וכו׳ אוכל בקדשים אלא מיהא וכו׳ ולהבא הוא אוכלת פטורה מלעשות פסח שני דאכילת פסחים לא מיעכבא: מ"ט מטמח אלא טעמא דמהנת: מסממ איא טבבא דמקנת: (ה) ד"ה לעולם וכו' דמקלת היום ככולו והא דקאמר דר' יוסי. דפטורה מלעשות פסח שני לאו משום דקסבר מקלת היום דלמפרע הוא מטמח מדרבען: (1) ד"ה לעולם וכו׳ ככולו דיום שני שהוא תשיעי ככולו מטמא למפרע הקילו בה והיינו טעמא כל"ל ומיבת דמי והויא לה טהורה בשעה ששחטו וזרקו עליה והכא נמי לימא דעולה לו לכאן ולכאן משום דמקצת היום אמאי נמחק: (1) ד"ה ואמר ליה לר' יוחנן ר' יוסי קאי כוותיך הס"ד: ככולו: דילמא. האי דקאמר ר' יוסי דפטורה לאו משום דקסבר דמקלת היום ככולו אלא משום דהסבר דכשהיא רואה מכאן ולהבא היא מטמאה אבל למפרע לא ומשום הכי

לא שימר עדיין מיום ל׳ כלום קודם

הגהות הגר"א

מן גמ' מקלת היום ככולו ומכאן ולהבא כו' כל"ל (ושבינתיים ל"ג וכמ"ש המוס'):

מוסף רש"י

שכשם שמצות שלשה מבטלת שבעה. דכי קנר מתו שלשה ימים לפני הרגל, מנו שנסף ינוס לפני הרגל אינו יושב לאחר הרגל כלום, כך מצות שבעה מבטלת גזרת ל׳. דכי הבר מתו שבעה ערב הרגל מגלח אחר הרגל (מו״ק יט:). שביעי עולה לכאן ולכאן. דחשיב נמי בשני שלה. .(DU) עדיין ספק הוא שמא תראה יום זה וילטרף עם אתמול ותראה גם מחר והוו להו שלשה והויא לה זבה גמורה ואם לא תראה מטהר לערב, אינה אוכלת. שהרי נריכה להיות ראיות. דאילו בעל ג' ראיות לא חזי למיכל לאורחא עד שיביא קרבנותיו בח', ובשמיני נמי לא מצי למינקט ומיתני ואח"כ ראה מטמא משכב ומושב למפרע, דכיון דינא מזיבה ראשונה לשעה שהיא ראויה לחבות הויא לך הך זבה אחריתי ומושב ומשכב שמאתמול לאחר טבילה ועד סנות מחורה למפרע אפילו טבלה בז' שחרית (פטחים פא.). אע"פ שמטמאין משכב ומושב למפרע. משכבות ומושבות שלאחר טבילתו טמאיז שהרי סתר מנינו והרי הוא כבתחלתו, דכתיב וספר לו שבעת ימים, והרי אינן (שם). מאי למפרע מדרבנן. חכל מדאורייתה לה אלה מכחן ולהבח, לח הוב בז' ולח שומרת

רבי יום בשני, דמקלת יום עולה להן לספירמן, הלכך לגבי פסח טהורין מעליא הזו (שם). סותר את שלפגיו. כל ספורין שספר, זלריך לספיר ז' אחרים (שם). לא יסתור אלא יומו. ויסוור ויספור יום א', והויט אמילמיה דר' יומטן מה גפשך אי למפרע מטמא דאין מקלח היום עלה לו ולא נגמרה ספירמו, כולהו נמי לסחור, דכמיב וספר לו ז' ימים לטהרמו, טהורה אחת לכולן, שלא תהיה טומאה מפסקת ביניהן, ים לה הגנונים שברות, כשהו לנו שבותי, דבורי ופני לי יו"מי של של היו להיו במה להיו המו שברן, הם נוסאן ולהגא מעמק במסי דבר (דג:) אם מנה לנורוגן כי הכא שיסקור יומו וישלימנו למחר נמולח הספקה ביניהם, אם מהאלן ולהגא מעמקה, שעלה לו מקצח היום וגמרו ספורין שלו, יומו נמי לא יסחור, אלא הרי הוא כראיה ראשונה של זיבה אחרם ואין בה אלא טומאת ערב ויטבול לערב ויטהר, דקי"ל ראיה ראשונה של זב קרי בעלמא הוא (שם). אלא. ה"ק ר' יומנן לא יסתגר ולא יומו. כלומר אפילו יומו, לפי שכבר עלמה לו מקצח היום ככולו ושלמו ספורין שלו ויצא מכלל זיבה (שם).

מים "הוא שלמש"ה ביו בבן. רבנן החמירו לסתור למפרע אבל מדאורייתא מכאן ולהבא הוא מטמא: לא דטומא' זיבה בתהום התירו. כלו' ה"נ מסתברא דקאמר ליתא דמצינא לדחויי דלעולם מדאוריי' מטמא למפרע ואפ"ה פטורה מלעשות פסח שני משום דבשעת שחיטת הפסח היה הדבר עומד בספק אם תראה ואמרי׳ בכיצד צולין דטומאת התהום התירו בפסח. כל טומאת ספק קרי ליה טומאת התהום יהי הובו לנהו בספץ אם האז האז האם "בכי ובליך דו סומה ותחוום החירו בשטה כל טומה ופקיף ידיה טומאו הוהום כמו שהתרום מכוסה הדם יודע מה יש בו. ומי" מסק" ההם דלא התירו טומאת התהום אלא למת כלבד וכך היא הלכה למשה מסיני: א"ל ר' יוחנן ולא לסתור אלא יומו. פי" יום הראיה. מתמה תלמודא אי סותר יומו ליסתור כולהרן כדאיתא בנדה ואחר תטהר שלא תהא טומאה מפסקת ביניהם: ה"ק ולא לסתור ולא יומו. כלו' אף יומו לא ליסתור דס"ל מקצת היום ככולו ומכאן ולהבא הוא מטמא א"ל ר' אושעיה [ר"י] סבר כותיך: